

Kriget om oljan i Mellanöstern.

- för tio år sen började Gulfkriget

För tio år sen den 17 januari 1991 startade Operation Ökenstorm och kriget i Persiska viken bröt ut i full skala. Det blev ett krig som skulle göra klart att USA var den enda världsmakten.

Drygt fem månader innan, den 2 augusti 1990, hade Irak gått in i Kuwait. Då såg det ut som om en gränstvist hade lett till att de hade råkat i luven på varandra. Gränsen mellan Irak och Kuwait, som drogs av kolonialmakter 1922, innebar att Irak bara ägde en kort kustremsa mot Persiska viken. För ett land, som hör till de viktigaste oljeexporterande länderna och som måste importera 70 procent av allt sitt livsmedel, var situationen inte den bästa.

Men den viktigaste orsaken till Iraks ockupation av Kuwait låg trots allt närmare nuet. Situationen i Irak var katastrofal, både finansiellt och socialt. Landet var ruinerat och förött efter det åtta års långa krig man fört med Iran. Kriget hade kostat mellan 200 till 350 miljarder dollar och Irak var skuldsatt högt över öronen.

Länderna som lånat Irak pengar vägrade att gå med på någon som helst skuldlättnad. Den enda vägen ur knipan för Irak var således att öka oljeinkomsterna. Men mellan mars och juni 1990 föll oljepriset drastiskt på världsmarknaden. Orsaken till det 30 procentiga prisfallet var att en del av medlemmarna i oljeproducentsammanslutningen OPEC, bl.a. Kuwait, hade slutat respektera den överenskomna oljekvoten och ökade sin produktion, så att oljeutbudet på världsmarknaden översteg efterfrågan.

Jänkifällan slår till

Iraks president Saddam Husseins såg inget annat slut på landets elände än att bemäktiga sig nya oljekällor inklusive en större kuststräcka med att annektera Kuwait, och han ville naturligtvis även förstärka sin maktposition i regionen. En övermäktig uppgift kan tyckas med tanke på hur det gick, men dylika krig var inte ovanliga i Mellanöstern. Irak hade ju besatt iransk område för lång tid under kriget mot Khomeinis Iran, och som Saddam Hussein fått stort stöd för i Väst. Och under lång tid hade Israel ockuperat Palestina och södra delen av Libanon och Syrien. USAs hållning strax före invasionen stärkte Hussein i hans övertygelse att den internationella reaktionen inte skulle resultera i någon större opinion mot honom.

Den amerikanska spionorganisationen CIA kände till Iraks anfallsplaner sen en månad innan. Den 24 juli 1990 lät ordföranden för inrikesdepartementet Margaret Tutwiler förstå att USA inte skulle blanda sig i territoriella konflikter och att USA inte kände sig tvunget att ge Kuwait någon hjälp. Dagen därpå upprepade ambassadören April Glaspie vid ett möte med diktatorn i Bagdad det samma "Vi har ingen åsikt visavi de inomarabiska konflikterna, såsom er gränstvist med Kuwait". Varpå ambassadören åkte på semester.

Den amerikanska hållningen ska inte väcka någon förvåning, för det är en taktik som USA använt sig av många gånger. Att locka motståndaren till att slå först så att han i opinionens ögon framstår som aggressorn, och resulterar i ett stöd hos hemmapubliken för en intervention. USA har använt taktiken mot japaner, vietnameser och senast mot serber.

Hussein blir Hitler

Den internationella reaktionen som kom efter den 2 augusti måste ha överraskat Saddam Hussein. Men världsoptionen styrdes helt från USA och amerikanerna använde sig av FN som juridisk täckmantel för de egna operationerna. Den 6 augusti förklarade FN Irak i totalblockad, vilket i praktiken var liktydigt med en krigsförklaring. Den 7 augusti landsatte USA trupper i Saudarabien - i operation Ökenskölden - under förevändning att Saddam Hussein var på väg att anfalla också det landet.

Ett flertal länder som inte ville missa framtida vinster, både i att tillhöra den nya maktpoolen och i reda pengar, beslöt att få med i en allians och sände egna trupper till Persiska viken. Men de hade lika litet att säga till om som FNs generalförsamling, då USAs truppkontingent utgjorde 80 procent av samtliga trupper.

USA hade som målsättning ett krig med Irak, oberoende av vilken effekt totalembargot hade. De förkastade alla försök till underhandlingar just med avsikten att bevisa att det var endast de allierade trupperna som kunde betvinga Saddam Hussein. Och plötsligt dök historierna upp i massmedia som likställde Saddam Hussein med Adolf Hitler och Kuweits befrielse beskrevs som ett korståg för den internationella rättfärdigheten. USAs president George Bush förkunnade att det var en strid mellan det Onda och det Goda. En svårsmält predikan för dem som mindes att USA hade stött nutidens Hitler den onde Hussein under åtta långa år strax innan.

USAs anfallplanerna blev tydliga redan från och med augusti. Beslutet att gå till anfall togs i oktober 1990. Medan FNs resolution som godkände kriget kom först i december. Det var en imponerande truppstyrka, som bestod av mer än 500 000 soldater, tusentals tanks, 2000 stridsflygplan och högteknologiskt material, som USA drog ihop. Alltihopa mot en i massmedia kraftigt överskattad armé, som efter åtta års krig mot Iran inte mera hade nån kraft.

USAs krigsmål

Amerikanerna klagade från första början att deras intressen var av största vikt. Något som inte bör överraska då regionen kring Persiska viken inbegriper 60 procent av världens olja, räknat hundra år framåt. Dessutom betydde ett krig flera andra fördelar för USA. Den tidigare presidenten Carters rådgivare Zbigniew Brzezinski beskrev målsättningarna mycket klart "Amerikas intressen är reella och livsavgörande, i att försäkra att Gulfen förblir en stabil och garanterad oljekälla, vars olja kan säljas till västländerna för ett rimligt pris".

Amerika har alltid varit involverat i länderna runt Persiska viken, för att påverka oljepriset direkt och se till att USAs intressen respekteras. Det var för USA omöjligt att tillåta att ett land som Irak växte i inflytande. Det hade betytt att en 'nationalistiskt' regim med en relativt stark armé hade, efter en erövring av Kuwait, uppnått en styrka med vilken de kunnat påverka världsmarknadspriset på olja. Kuweits befrielse var för USA således en bisak, det viktiga målet var att försvaga Irak för lång tid framåt.

Men det fanns även andra ambitioner som påverkade USAs beslut. Efter Sovjetunionens sönderfall ville USA dra fördel av sin nya roll som den enda supermakten och knäsa nya spelregler i att tillförsäkra sig största möjliga inflytande. Dessutom låg det i USAs intresse att skapa en ny fiende som skulle ersätta 'det kommunistiska hotet' och som rättfärdigade det enorma militärindustriella komplexet och upprätthållandet av NATO. De nya fienderna blev ett antal stater som USA etiketterade som "skurkstater" och till denna grupp hörde nu den tidigare vännen Irak.

Men kriget var också nödvändigt för att återställa tilltron till marknaden. Den amerikanska ekonomin stod stilla. Mellan 1985 och 1990 hade tillväxten avtagit enormt och var endast 1 procent per år. Kriget sågs av många i USAs ledning som ett medel att åstadkomma en ny ekonomisk tillväxt.

Krigets massmord

När kriget började den 17 januari 1991 skedde det med ett massbombningar, som inte endast riktade sig mot de irakiska trupperna. USA bombade framför allt städer och industricentra. Civilbefolkningen låg medvetet i bombsiktet.

Under 46 dagar fälldes 88 000 ton bomber över Irak, vilket var lika mycket som de allierade hade fällt över Tyskland under hela andra världskriget. Men trots allt vad massmedia just då förgiftade opinionen med - en ny imperialistisk jargong som precisionsbombningar - var viljan att förgöra Irak övertydlig ändå i den allmänna opinionen.

Den 22 februari sa Irak att man var villig till samarbete i utbyte mot att det totala embargot upphävdes. Men Washington slog dövörat till. Man krävde en total kapitulation. Den 24 februari gick den USA-allierade arméns marktrupper till anfall. Trupperna mötte litet eller inget motstånd. Iraks armé var redan slagen av hunger, missmod och bombningarna. Den 28 februari började de irakiska trupperna att dra sig tillbaka. Efter sig lämnade de 100 000 till 250 000 döda landsmän. De USA-allierade kunde räkna sina stupade till några hundra. Men våldet tog inte slut.

Efter att USAs president Bush uppmanat shiiterna i södra och kurderna i norra Irak att göra motstånd, underlät USA att ge dem någon hjälp. Resultatet blev det förväntade, både shiiterna och kurderna mejades blodigt ner av det irakiska republikanska gardet. Någon total kapitulation blev det inte för Irak, utan kriget trappades ner så snart Irak hade försvagats så, att det ursäktade USA att behålla trupper i området.

Kriget blev ytterst vinstgivande för USA. 70 procent av allt återuppbygge i Kuwait gick till amerikanska bolag. Vapenköpen i området steg explosionsartat och en avsevärd del av vapenlagren som byggs upp under det kalla kriget i Europa hade man blivit av med. USA kunde även räkna med att de uppnådda resultaten inte blev så kostsamma. För även om kriget hade kostat omkring 70 miljarder dollar fick USA 55 miljarder i ersättning från de 'befriade' staterna.

Kuwaitkriget var otvetydigt ett historiskt framsteg för USA imperialismen. USA tvingade sig fram till supermakten alla kategorier och körde över all internationell rätt. Tillsammans med det senare Kosovokrigen utgör kriget i Persiska viken förspelet för de nya imperialistiska krig vi kan förvänta oss. Interventioner med ultramoderna vapen som kan genomföras långt bortom de egna gränserna och med noll stupade. Allt med målsättningen att utöka de västerländska stormakternas imperialistiska intressen och garantera en utsugning under den nyliberala globaliseringen.

Ataulfo Riera

Översättning från nederländska Per-Erik Wentus. Tidigare publicerad i *Rood* (Bryssel)